

BESLUT

2017-02-27

Dnr: 16/03432 och
3434

SAKEN

Klartext, P4, 2016-10-19, inslag om ADHD; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

I inslaget sades följande.

(Programledare) – Både flickor och pojkar kan ha ADHD. Men hos flickor så kan det vara svårare att upptäcka. En läkare som heter [läkarens namn] förklarar varför. (Läkare) – Flickor är vanligare att de har en, en, vad ska vi säga, en mer försiktig ADHD, de är inte så utagerande utan mer tillbakadragna, tysta. (Reporter) – Den som har ADHD kan ha svårt att fokusera och sitta stilla, kan vara impulsiv och lätt hamna i bråk. Och det är sådana här tecken som psykiatrin tittar på när de undersöker om någon har ADHD. Fast det här är tecken som pojkar ofta har. Flickornas symptom kan vara helt annorlunda. Och därför kan det vara svårare att upptäcka. Det kan också vara svårt med koncentrationen men i stället för att bråka och synas kan flickor med ADHD må dåligt inuti på ett sätt som inte märks lika tydligt utåt. (Läkare) – Det är vanligare att flickor har en form som inte är hyperaktiv och ibland så ser vi dem inte förrän de visar upp en, ett, en ångest, nedstämdhet och till och med självdestruktivitet. (Reporter) – Ja, det händer att en del flickor mår så dåligt att de gör illa sig själva och till exempel skär sig. Den här formen av ADHD kallas ADD och kan vara svårare att upptäcka alltså eftersom nästan all forskning om ADHD är gjord på pojkar. Och det finns inget enkelt sätt att upptäcka ADHD, vare sig hos flickor eller pojkar. [...] Det finns medicin som kan hjälpa personer med ADHD. Fast för att kunna få hjälp behöver problemen upptäckas. Därför är det bra om personal i skolan vet om att även flickor kan må dåligt på grund av ADHD och behöver få rätt hjälp. (Läkare) – Ja, jag tror ju att skolan behöver uppmärksamma flickorna mer. För ju tidigare man uppmärksammar desto bättre blir resultatet.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna är kritiska till inslaget och anser på närmare anförda grunder följande.

I inslaget förmedlades felaktigt att självdestruktiviteten i sig skulle vara en del av själva ADD-diagnosen. ADHD-medicinering av självskadebeteende är i bokstavlig mening livsfarlig. Även producenten av ADHD-preparat avråder bestämt från den tillämpning som den medverkande läkaren föreslog i inslaget.

Inslaget var ensidigt då ingen annan än läkaren kom till tals och kunde väga upp hans åsikter. Reportern gav en ensidig rekommendation om att medicin bör ges till flickor som mår dåligt.

Reportern gjorde värderande uttalanden och tog ställning i sakfrågan, trots kännedom om ämnets kontroversiella natur. Programledarens framställning av diagnosens yttringar för flickor och läkarens uppfattning om att känna igen tillståndet ADHD hos deprimerade, ångestfyllda flickor, ihop med programledarens behandlingsrekommendation, var farligt vilseledande och ett allvarligt brott mot kravet på saklighet.

En av anmälarna har i sin anmälan angett ett inslag som ska ha sänts den 21 september 2016. SR har uppgett i ärendet att det gäller en publicering på SR:s webbplats och att det är samma inslag som sändes i marknätet den 19 oktober 2016. Granskningsnämnden har därför granskat inslaget som sändes i P4 den 19 oktober 2016.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Sveriges Radio ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har granskat det aktuella inslaget mot bakgrund av anmälningarna. Enligt nämndens bedömning strider inslaget inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Kristina Ståhl efter föredragning av Maria Bergerlind Dierauer.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Maria Bergerlind Dierauer

Originalhandling med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.